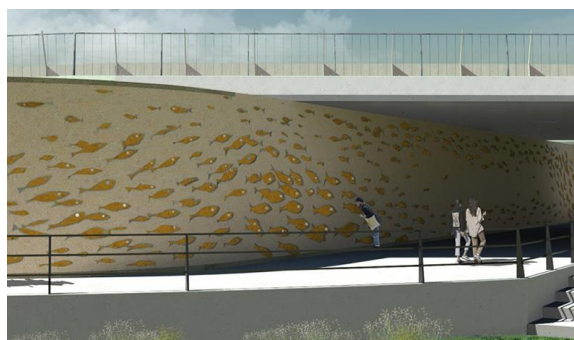
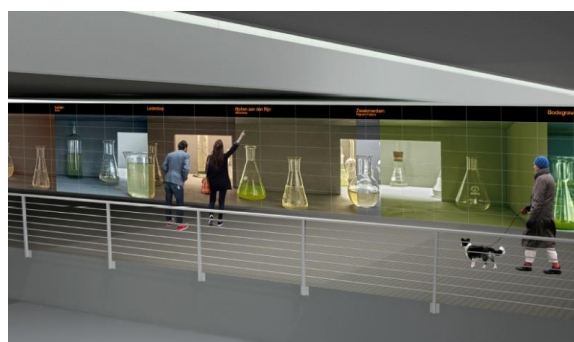
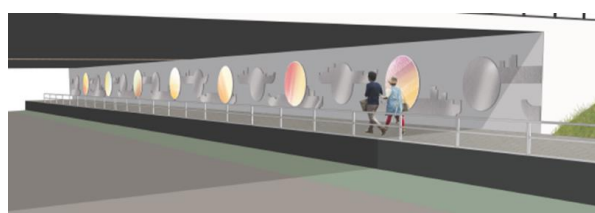

Juryrapport

Prijsvraag wandkunst onderdoorgang Torenvlietbrug Oegstgeest

Juryrapport

Prijsvraag wandkunst onderdoorgang Torenvlietbrug Oegstgeest

Opgave

Op 16 april 2019 schreef de provincie Zuid-Holland de prijsvraag Wandkunst onderdoorgang Torenvlietbrug Oegstgeest uit.

In het kader van de aanpassingen aan de N206 Ir. G. Tjalmaweg, onderdeel van de RijnlandRoute, wordt de bestaande Torenvlietbrug over de Oude Rijn aangepast. Voor de onderdoorgang in Oegstgeest werd gevraagd om een doorlopende kunsttoepassing op de wand die passanten een aantrekkelijke en verrassende omgeving biedt.

Procedure

De procedure betrof een Open Oproep op basis van portfolio conform Kompas bij Prijsvragen. De voorselectie verliep in twee fasen: geïnteresseerden in deelname werden opgeroepen om een portfolio in te zenden op grond waarvan acht inzenders werden uitgenodigd voor een bureaupresentatie. Uit de acht presentaties werden vier ontwerpers geselecteerd voor deelname aan de daadwerkelijk prijsvraag. Aan hen werd gevraagd om een schetsontwerp plus kostenraming. Uit deze inzendingen selecteerde de jury het winnende plan.

Voor de uitvoering van de prijsvraag schakelde de provincie Zuid-Holland stichting Architectuur Lokaal in. De prijsvraag verliep via de webpagina <https://arch-lokaal.nl/prijsvraag-wandkunst-torenvlietbrug-oegstgeest/>

Tentoonstelling

Van 8 tot 21 november 2019 organiseerde de provincie Zuid-Holland in samenwerking met de gemeente Oegstgeest een tentoonstelling van de vier schetsontwerpen. De tentoonstelling vond tegelijkertijd plaats in het Informatiecentrum RijnlandRoute en in de hal van het gemeentehuis van Oegstgeest; waar juryvoorzitter en wethouder Jan Nieuwenhuis de opening verrichtte.

Onder andere via www.rijnlandroute.nl konden belangstellenden een reactie achterlaten. De provincie stelde de reacties aan de jury ter beschikking. De jury heeft met veel interesse kennis genomen van de reacties en deze betrokken bij haar beoordeling.

Zie bijlagen 1 en 2 voor het verloop van de prijsvraag en de reacties op de tentoonstelling.

Jury

De inzendingen werden beoordeeld door een jury onder voorzitterschap van **Jan Nieuwenhuis** (wethouder gemeente Oegstgeest, zonder stemrecht); de juryleden waren **Christoph Elsässer** (supervisor Nieuw-Rhijngest), **Abe Veenstra** (voorzitter Kwaliteitsteam RijnlandRoute), **Sjoukje van Heesch** (landschapsarchitect RijnlandRoute, Zuid-Holland) en **Sandrine van Noort** (curator Stichting Beelden in Leiden en kunstcollectie LUMC).

Secretaris van de jury was **Vincent Kompier** m.m.v. **Bram Talman** (Architectuur Lokaal, beiden zonder stemrecht).

Voorselectie

Portfolio's

Er werden 55 geldige inzendingen ontvangen. Deze inzendingen zijn door de jury beoordeeld in het informatiecentrum RijnlandRoute in Leidschendam. Voorafgaand hieraan hadden de juryleden de inzendingen digitaal ontvangen en bestudeerd, en ieder vijftien voorkeuren aangegeven. Aan de hand hiervan zijn alle inzendingen gezamenlijk besproken. Daarbij werd gestreefd naar een brede

selectie in de context van de opgave, waarbij werd gelet op ontwerpend vermogen, originaliteit en creativiteit, en architectonische kwaliteit.

In de eerste ronde van de beoordeling maakte de jury een voorlopige selectie van zes inzendingen; zes andere werden aangehouden. De overige 43 inzendingen vielen af. In de tweede ronde zijn de twaalf voorlopig geselecteerde inzendingen uitvoerig met elkaar vergeleken. De jury besloot unaniem tot de selectie van acht inzendingen.

Bureaupresentaties

De inzenders van de acht geselecteerde portfolio's zijn uitgenodigd om in het gemeentehuis van Oegstgeest een individuele presentatie van hun werk te geven, gevolgd door een visie op de opgave. De jury was onder de indruk van de veelheid aan ideeën en oplossingen. De referenties spraken aan en de overtuigingskracht van alle acht ontwerpers was groot. De jury selecteerde een brede variatie aan oplossingen en was nieuwsgierig naar de uitwerking van de visies in een schetsontwerp. Daarbij benadrukte zij dat zij haar keuze heeft gemaakt in de specifieke context van de opgave voor de Torenvlietbrug, en niet slechts op grond van de presentatie.

Resultaat voorselectie

001 Gabriel Lester

De inzender werkt overtuigend op het snijvlak van architectuur en kunst. Het werk karakteriseert zich niet door bescheiden ingrepen die zich naar de plek voegen: het kunstwerk zelf maakt de plek. Deze inzender zou iets verrassends kunnen maken en deze complexe opgave kunnen realiseren.

004 Jeroen Bisscheroux

Een ontwerper die blijkt geeft van een grote ideeënrijkdom. De indruk ontstaat dat deze inzender zowel de kleine als grote schaal aankan. De referenties spreken aan; ze tonen een andere manier van kijken. De jury aarzelt over de geschiktheid in relatie tot de ruimtelijke context van de Torenvlietbrug.

022 Jan van der Ploeg

Een ontwerper die goed kan omgaan met de grote schaal, grote vormen en kleuren. Eigenzinnig kleurgebruik resulteert in nieuwe ruimtelijke dimensies. Het werk is abstract en grafisch. Hoewel er veel waardering is voor de eenvoud en het grote gebaar, betwijfelt de jury de geschiktheid van een dergelijke benadering voor deze locatie en opgave.

024 Martijn Sandberg

De robuustheid van materialen spreekt aan, evenals het gevoel voor textuur, materialisering en kleurgebruik. Het bevat vaak een interessante tweede laag die bij nadere beschouwing tot uiting komt. Deze ontwerper denkt in ensembles in context. Het werk is perspectivisch uitdagend.

030 Leonard van Munster

Deze ontwerper werkt met humor en relativering, waarmee alledaagsheid wordt overstegen. Het werk is authentiek, reageert sterk op een plek en vertelt een verhaal dat nieuwsgierig maakt. Het conceptuele karakter van de visie verhoudt zich volgens de jury moeilijk tot de afgekaderde ruimte waarin het werk moet worden geplaatst. Er is twijfel over de realiseerbaarheid.

035 Milou van Ham

Het portfolio laat een breed palet aan materiaalkennis en materiaalgevoeligheid zien. Deze ontwerper schuwt kleurgebruik niet. Samenwerking met de sociale omgeving is in dit portfolio sterk

vertegenwoordigd. De ambities van de ontwerper voor de wandkunst zijn hoog. De jury aarzelt of de subtiliteit van het werk passend is in verhouding tot maat en schaal van de onderdoorgang.

042 Michiel Kluiters

Een portfolio met werk dat blijk geeft van een breed scala aan verschillende verhalen. Het werk spreekt aan omdat het getuigt van zowel artistiek talent als technisch vakmanschap.

060 Sanja Medic

Een portfolio met intrigerende beelden die een caleidoscopische manier van kijken laten zien. De ontwerper creëert ruimtelijkheid in een ruimte. Dat fascineert en roept nieuwsgierigheid op naar hoe zij naar deze opgave zal kijken.

Op grond hiervan adviseert de jury unaniem om **Gabriel Lester, Michiel Kluiters, Martijn Sandberg** en **Sanja Medic** uit te nodigen voor deelname aan de prijsvraag.

Prijsvraag

Beoordeling

De criteria waarmee de jury de inzendingen heeft beoordeeld waren: de wijze waarop de inzendingen reageren op de opgave, de overtuigingskracht van de oplossing voor de opgave, de ruimtelijke- en de ontwerp kwaliteit, het realiteitsgehalte van het voorstel, de realiseerbaarheid en de beheerbaarheid en de inpasbaarheid in de ruimtelijke context van de RijnlandRoute. De volgorde van deze criteria was willekeurig en de jury werkte met een integrale totaalbeoordeling.

Bij de jurybeoordeling lichtten de ontwerpers hun voorstellen individueel aan de jury toe.

Algemene indrukken

De jury is verheugd over de hoge kwaliteit van de ontwerpen en de mate waarin de inzenders de opgave aan de locatie wisten te koppelen. De vier inzendingen getuigen, elk op geheel eigen wijze, van een intelligente associatie met omgeving, met de Rijnlandroute en met de geschiedenis van de locatie. Hiernaast heeft de jury veel waardering voor de gedegen manier waarop de realiseerbaarheid door alle vier ontwerpers is onderzocht. In beheerbaarheid vindt de jury niet alle inzendingen even overtuigend.

001 Parade, Gabriel Lester

Wat op het eerste gezicht eenduidig lijkt - een school vissen - heeft bij nadere beschouwing meerdere lagen: vergankelijk leven, de link naar de Oude Rijn in de vorm van vissen, en visfossielen van meer dan 50 miljoen jaar oud. Het beeld intrigeert omdat het zowel van veraf als van dichtbij gezien kan worden als één afbeelding, terwijl tegelijkertijd individuele vissen waarneembaar zijn. Op afstand lijkt de school vissen te bewegen. Waardevol detail in het ontwerp zijn de vissenogen die zowel overdag als 's nachts een fonkelend lichtspel tonen.

024 Lectori salutem, Martijn Sandberg

De jury is onder de indruk van de kwaliteit van het werk. Lectori salutem, een groet aan de lezer, die de gehele wand onder de Torenvlietbrug inneemt. Een kunstwerk dat letterlijk iedereen aanspreekt. De toelichting maakt een overtuigende indruk, terwijl de meerduidigheid en conceptualiteit minder sterk worden herkend in het ontwerp. Daardoor aarzelt de jury of het ontwerp voldoende onderscheidend is. Ondanks het voorgestelde reliëf mist zij een tweede laag, waarmee het ontwerp letterlijk en figuurlijk verdiepend zou kunnen werken.

042 IN SITU, Michiel Kluiters

De jury waardeert de rijkdom aan associaties die in het ontwerp wordt gesuggereerd, zoals de associatie met het Bioscience park in de vorm van Erlenmeyers. Ook is gedacht aan de Limes als connectie met het Rijnland. Het idee om de gesloten wereld van laboratoria af te beelden op de onderdoorgang is origineel. Waardering is er ook voor de ruimtelijkheid van het werk. De jury twijfelt over de veelheid aan thematieken, en of deze het illustratieve karakter zullen overstijgen. Hoewel de jury dit op zichzelf waardeert, acht zij dit minder geschikt in de ruimtelijke context van de onderdoorgang.

060 Rhei-rhei (Rijn stroomt) Sanja Medic

Een helder en eenduidig ontwerp dat interessante gedachten laat zien, zoals de afbeeldingen van zonsondergangen en de associatie met Rijnschepen. Een grafisch sterk werk. Het grote gebaar dat in de bureaupresentatie naar voren kwam, blijft naar mening van de jury achter in het ontwerp. Er is twijfel over de robuustheid van het ontwerp. Verschillende onderdelen lijken kwetsbaar in realisatie en beheer. De suggestie van beweging wordt niet voldoende herkend in het ontwerp, waardoor het geheel in de ogen van de jury aan zeggingskracht mist.

Winnaar

De jury is unaniem van oordeel dat het ontwerp van **Gabriel Lester** het beste antwoord biedt op de opgave. De overtuigingskracht in beeld en verhaal zijn groot en de suggestie van een derde dimensie fascineert. De jury waardeert met name de gelaagdheid zoals die door de kunstenaar naar voren is gebracht: op afstand het dynamische beeld van de school vissen en van dichterbij de 'verstilde' tijd van de fossiele vis. De jury vertrouwt erop dat de kunstenaar de achterliggende gedachten en de tactiele belofte waarmaakt in de uitwerking. Zij kan zich voorstellen dat de keuze voor keramiek het meest recht doet aan de intenties, met dien verstande dat weerbestendigheid een aandachtspunt is. Daarom beveelt zij aan dat afstemming met de aannemer in een zo vroeg mogelijk stadium plaatsvindt.

Bijlage 1 Verloop van de prijsvraag

16 april 2019	Start prijsvraag, publicatie reglement
6 mei 2019	Sluiting vragenronde
20 mei 2019	Publicatie 1e nota van inlichtingen
4 juni 2019	Publicatie 2e nota van inlichtingen
20 juni 2019	Sluiting inzendtermijn
15 juli 2019	Voorselectie (portfolio's)
23 juli 2019	Bekendmaking resultaat voorselectie (portfolio's)
2 september 2019	Sluiting vragenronde
9 september 2019	Publicatie 3e nota van inlichtingen
18 september 2019	Voorselectie (bureaupresentaties)
19 september 2019	Uitnodiging deelnemers aan de prijsvraag
23 september 2019	Informatiebijeenkomst
26 september 2019	Publicatie 4e nota van inlichtingen
1 oktober 2019	Sluiting vragenronde
3 oktober 2019	Publicatie 5e nota van inlichtingen
10 oktober 2019	Publicatie 6e nota van inlichtingen
29 oktober 2019	Sluiting inzendtermijn
8 november 2019	Opening tentoonstelling
8 november – 21 november 2019	Tentoonstelling
29 november 2019	Beoordeling inzendingen
6 december 2019	Bekendmaking resultaat van de prijsvraag

Bijlage 2 Reacties tentoonstelling

Woonplaats	Ontwerp	Motivatie
Rijnsburg	A	mooi
Voorschoten	A	fris en modern
Delft	A	mooi, duidelijk en eenvoudig
Alkmaar	A	
Voorschoten	A	mooiste ontwerp
Voorschoten	A	rustig beeld
Doorn	A	
	A	Visueel een topper!
6 x	A	genoemd : verbinding met water, praktisch, veel opties, prikkelend
Zoeterwoude	B	Het traject van de Limes route
Asperen	B	
Oegstgeest	B	Voor de wandkunst onder de Torenvlietbrug vind ik ontwerp B het leukst omdat het opvallend, grappig en herkenbaar is. Het levert een aanleiding om erover te praten. De andere ontwerpen zijn zo saai, dat ze je nauwelijks opvallen. Je vertelt thuis niet dat je onder een brug liep waar rondjes op de muur geschilderd zijn of een Latijnse tekst. Je vertelt wel thuis dat je onder een brug liep waar het er uit zag als een laboratorium. Daar maak je foto's van. Bij die andere ontwerpen loop je door. Ik denk dat een opvallend, aansprekend ontwerp kan bijdragen aan veiligheid (want onder een brug is 's avonds niet de meest veilige plek). Daarbij is goede verlichting trouwens ook erg belangrijk. Ik heb het gevoel dat er over zo'n ontwerp als 'B' minder snel graffiti gekalkt wordt.
Leiden	B	Omdat het prachtig verruimend werkt en de bestaande ruimte een geheel nieuw beeld geeft. Dat werkt verrassend, verwonderend en geeft deze plek enorm veel meerwaarde. Ik hoop dat dit ontwerp gerealiseerd mag worden!
ik woon en werk en Leiden en fiets regelmatig naar het strand en de duinen	B	Aangezien ik zeer regelmatig op de fiets vertrek vanuit Leiden richting de duinen, en de werkzaamheden in het gebied volg, zou ik graag mijn mening willen geven over het ontwerp voor de wand onder de Torenvlietbrug. Ik heb alle ontwerpen bekeken en zou eerst mijn complimenten willen geven aan alle kunstenaars. Toch sprong er voor mij (en voor mijn collega's van het LUMC) er eentje echt uit. Onze voorkeur gaat uit naar het ontwerp van de kunstenaar Michiel Kluiters Ontwerp B IN SITU. Waarom kozen wij voor dit ontwerp? De kunstenaar maakt een mooie link naar de historische plek waar de brug zich bevindt, geen wollig verhaal maar helder en begrijpbaar. Verder zijn wij alle werkzaam in het LUMC, zoals heel veel mensen die van deze brug gebruik gaan maken, het thema (met de link naar de wetenschap) van de afbeeldingen spreekt ons aan. Zeker de verbinding die de kunstenaar maakt met de Rijn. De afbeelding is mooi weergegeven en van deze tijd. We kunnen ons voorstellen dat wanneer we door de tunnel fietsen de thema's goed zichtbaar zijn. Wat voor ons ook belangrijk is in de keuze is veiligheid! De brug zal ook in de late uren gebruikt worden door oa personeel van het LUMC maar ook studenten etc. De heldere frisse kleuren, de verlichting die Kunstenaar Kluiters gebruikt, geeft ons een veilig gevoel, voor ons ook een belangrijke motivatie. We werken en wonen allemaal met veel plezier in Leiden en omgeving vinden het geweldig dat deze omgeving steeds

		mooier aan het worden is! Vandaar onze keuze voor In Situ van Michiel Kluiters.
Waddinxveen	B	Mijn voorkeur gaat heel sterk uit naar Ontwerp B - IN SITU door Michiel Kluiters. Ik was getroffen door het ruimtelijk beeld dat dit kunstwerk biedt en dat er aan bijdraagt zo'n onderdoorgang - veelal een beperkte, donkere, unheimische omgeving - juist ruimte te bieden. Als je vervolgens wat dieper in het kunstwerk duikt, valt direct de associatie met de Oude Rijn op, met de plaatsen die door de Oude Rijn worden verbonden. Het glaswerk doet me direct denken aan de historische context met bewoning door de Romeinen langs de Oude Rijn (Limes). Kortom: een heel gave verbeelding, die ruimte schept en zowel geografisch als historisch laat zien waar je bent. Puntgaaf!
3 x	B	genoemd: gewoon de leukste, verbinding met Limes, we zijn onderdeel van een groter geheel
Noordwijk	C	
Leiden	C	Past bij de limes, de oude Romeinse grens
Leiden	C	mooi ontwerp
Doorn	C	de minst drukke
4 x	C	genoemd: Link met Limes mooi
Amsterdam	D	
niets ingevuld	D	
niets ingevuld	D	
Leidschendam	D	tijdloos met respect voor verleden
niets ingevuld	D	
niets ingevuld	D	
Utrecht	D	lekker zwemmen
Den Haag	D	
Oegstgeest	D	Dit ontwerp vind ik het mooiste, omdat het de wand vult maar toch rust uitstraalt. De andere ontwerpen vind ik erg druk. Ook heb ik het idee dat ontwerp D tijdlozer is.
17 x	D	genoemd: rust en natuur en de Rijn verwerkt, fossielen past bij de prehistorische vondsten in het gebied, loopt mooi door tot om de hoek, mooi gebruik van licht, mooie strakke muur, rustgevend, verbindt BSO, limes en de Oude Rijn met elkaar, natuurlijke uitstraling in stedelijke omgeving, luchtig en speels, verbinding water en land

A Rhei-rhei (Rijn stroomt)
 B IN SITU
 C Lectori salutem
 D Parade